

HANDLINGSPLAN 2018 (-2021)

Denna handlingsplan är kopplad till den lokala överenskommelsen mellan Varbergs kommun, lokalpolisområde Varberg och Varbergsnämnden/Region Halland

Handlingsplanen uppdateras löpande med årlig uppföljning och avstämning i Folkhälso- och trygghetsrådet.

Bakgrund

Denna handlingsplan innehåller de insatser och aktiviteter som är kopplade till överenskommelsen som träffats mellan Varbergs kommun, lokalpolisområde Varberg och Varbergsnämnden/Region Halland, undertecknad den 19 december 2017. Handlingsplanen är fyraårig och ska följas av regelbundna uppföljningar och avstämningar mot aktuell situation i kommunen, den gemensamma lägesbilden.

Överenskommelsens fokusområden

Syftet med den överenskommelse som denna handlingsplan bygger på är att fördjupa och utveckla samarbetet mellan parterna.

Det övergripande målet är att för kommuninvånare, besökare och verksamma i Varberg öka tryggheten, minska brottsligheten, främja folkhälsan och minska skillnaderna i hälsa.

De fokusområden som är prioriterade är framtagna och beslutade av Folkhälso- och trygghetsrådet och grundar sig på en analys av en gemensamt framtagna lägesbild 2017.

Prioriterade fokusområden 2018–2021

Följande tre områden är prioriterade i överenskommelsen:

- Barn och ungas fysiska och psykiska hälsa
- ANDT (alkohol, narkotika, doping och tobak)
- Trygghet och säkerhet

Gemensam lägesbild

Som grund för insatserna i denna handlingsplan ligger förutom den gemensamma inventeringen av pågående arbete även en nulägesbild ”Varberg, lägesbild 2017” kring förhållanden ur ett lokalt perspektiv samt resultat av genomförda medborgardialoger.

Konkreta insatser

Nedan följer konkreta insatser som ska genomföras inom respektive fokusområde. Trygg i Varberg (TiV) kommer kontinuerligt följa utvecklingen inom nedanstående områden.

Barn och ungas fysiska och psykiska hälsa

Folkhälsan i Sverige utvecklas positivt men skillnader mellan olika grupper i samhället ökar. Forskning visar att skillnaderna till stor del beror på människors olika förutsättningar i livet. Möjligheter till utbildning och sysselsättning påverkar exempelvis hälsan. Folkhälsan i Varberg följer samma utveckling. En god hälsa för alla skapar bättre förutsättningar för social hållbarhet och gynnar samhällsekonomin. En social hållbar utveckling minskar risken för

social oro, otrygghet och kriminalitet. Liten blir stor, vi vet att barns uppväxtvillkor påverkar dem under hela deras framtida liv.

Barn och ungas hälsa är viktig. Det finns ett starkt samband mellan utbildningsnivå, socioekonomisk position och hälsa. I Varberg ser vi skillnader i både gymnasiebehörighet och i slutförd gymnasieutbildning beroende på kön, utländsk bakgrund och föräldrars utbildningsnivå. Hur man mår och hur väl man trivs påverkar också prestationen i skolan. Nationell statistik visar att barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar trivs sämre i skolan än barn utan funktionsnedsättning.

Både den psykiska- och fysiska hälsan behöver lyftas men även den sociala delen som till exempel handlar om relationer, normer och värderingar som har stor påverkan på hälsan. Den ibland hårda jargongen och tonen på nätet som förekommer kan bli normaliserad. Sådant som i andra sammanhang anses som brottsligt anmäls inte. Dock kan det påverka individen och leda till ohälsa och en känsla av otrygghet. Det kan även vara så att en del av den mobbing som tidigare skedde på skolgården nu sker på nätet.

Det finns nära samband mellan de olika delarna, stärks exempelvis den fysiska hälsan kan det ha en positiv verkan på den psykiska.

Risken för en rad hälsoproblem och riskbeteenden hos barn minskar om det finns en god relation till föräldrarna. Föräldrastödande insatser kan därför vara ett effektivt sätt att förbättra hälsan hos barn och unga. På Barnavårdscentralerna finns goda möjligheter att nå alla föräldrar med små barn och fånga upp de som är i behov av extra stöd i sitt föräldraskap.

Insatser i handlingsplanen

LUPP = lokal uppföljning av ungdomspolitiken

Denna enkätundersökning riktad till unga ska genomföras i samverkan för att få kunskap om ungas situation, deras erfarenheter och synpunkter. Resultat presenteras under 2019.

Familjestödande arbetsgrupp

En arbetsgrupp med bred representation utses för samordning och utveckling avseende det samlade familjestöd som ges av olika aktörer i Varbergs kommun.

Sociala medier – med och för unga

En arbetsgrupp utses som ska hitta sätt att arbeta med frågan genom att utgå från ungdomarnas egna behov och önskemål. Fokus ligger på sociala mediers påverkan på den psykiska ohälsan.

Kontaktpolis till varje skola

Arbetet med kontaktpoliser utvecklas och nu får även grundskolan en kontaktpolis.

Utveckla samverkan mellan polis och socialtjänst

Regelbundna samverkansmöten kommer att genomföras mellan polis och socialtjänst med barn och unga i fokus för att utveckla samverkan.

Utveckla samverkan på lokal områdesnivå i syfte att förebygga och motverka missbruk och kriminalitet bland barn och unga

Ett projekt med lokal samverkan startas på prov i två geografiska områden. Berörda parter i projektet är i nuläget skola, socialtjänst, ungdomsgård, områdespolis och säkerhetssamordnare utifrån lägesbild eller aktuell händelse.

Fysisk hälsa

Junior

Insatsen riktar sig till barn mellan 9 och 13 år som inte har andra fritidssysselsättningar och/eller är i behov av fysisk aktivitet och ett socialt sammanhang. Det finns även möjlighet till individuell stöttning av ungdomsledare. Insatsen är ett samarbete mellan kultur och fritid, Region Hallands barnmottagning och Varbergsnämnden.

Daglig aktivitet i grundskolan

För att öka elevernas fysiska aktivitet samt att förebygga ohälsa och samtidigt nå bättre studieresultat planeras att inom barn och utbildning utbilda trivselledare under året samt att göra en översyn av basutbudet på skolgårdar.

Säker sommar

Insatsen riktar sig till elever i årskurs 5, som under en dag kommer erbjudas aktiviteter kring vatten och säkerhet exempelvis livräddning, första hjälpen, hopp och lek i flytväst. Barn och utbildning driver detta i samverkan med kultur och fritid, Räddningstjänsten Väst och Hallands skolidrottsförbund.

Motionsslingan i Veddige

Motionsslingan i Veddige ska upprustas med bättre belysning.

Psykisk hälsa

Psykiska första hjälpen

POSOM (grupp för psykiskt och socialt omhändertagande) och TiV kommer att genomgå en endagsutbildning som sedan ska utvärderas. Utbildningen kan därefter eventuellt köpas in för fler grupper. För att tillgängliggöra kunskap och information kommer det även att erbjudas en öppen föreläsning som bekostas av Varbergsnämnden.

Medskapande process med unga om normer

Under året ska en medskapande process med unga kring normer initieras. I denna process som sker i samverkan ligger fokus på könsnormer och den maskulinitetsnorm som råder och dess konsekvenser för ungas psykiska hälsa.

Samordnad information för barn och unga i behov av stöd och hjälp

Plan finns att under året se över hur behovet av samordnad information riktad till barn och unga, som mår psykiskt dåligt, kan tillgodoses. Syftet är att underlätta för barn och unga att hitta information kring vart man kan vända sig.

ANDT (alkohol, narkotika, doping och tobak)

Förutom riskerna och det destruktiva livet ett missbruk medför för den unge så drabbar det även anhöriga hårt, inte minst närmaste familjen. Att tidigt upptäcka och förebygga ungdomars användning av alkohol, narkotika och tobak är mycket viktigt, men inte enbart för individen utan även för samhället i stort. Ju tidigare en negativ utveckling kan brytas desto bättre. Insatser görs på flera nivåer och kan handla om stöd till utsatta, tillgänglighetsbegränsande åtgärder, främjande och förbyggande insatser.

Alkohol- och drogbruk är starka riskfaktorer för ohälsa och sjukdomar som utgör en stor belastning för den totala sjukdomsburden i samhället. Det finns starka samband mellan narkotika, alkohol och tobak. Tobak fungerar i många fall som en inkörsport till alkohol och illegala droger som till exempel cannabis. De som använder narkotika använder vanligtvis även alkohol. Drogvaneundersökningen i Varberg (2016) visar även en över tid nedåtgående trend vad gäller andelen högstadie- och gymnasieelever som dricker alkohol, vilket följer trenden nationellt. Trots det ligger narkotikaanvändningen fortsatt på en hög nivå vilket följer den nationella trenden. Droganvändningen i Varberg är dock något lägre än riket i snitt. Det är pojkarna som står för den största andelen användare. Narkotikaanvändning kan även leda till annan brottslighet. För att finansiera sitt missbruk är det vanligt med försäljning av narkotika eller tillgreppsbrott. Statistiskt sett finns ett tydligt samband mellan konsumtion av alkohol och bruk av narkotika med våldsbrott.

I Varbergs kommun finns en ANDT-strategi (kommunstyrelsen antar och reviderar) och en ANDT-policy (kommunfullmäktige antar och reviderar) beslutad av kommunstyrelsen 2015. Förvaltningar och bolag ska följa upp sitt ANDT-arbete och ansvarar för en årlig återkoppling till folkhälso- och trygghetsrådet. Samordningen hanteras av kommunstyrelsens förvaltning. Det finns även en ”Riktlinje rökfri arbetstid” beslutad av Personalutskottet 2014, giltig t o m 2019.

Övergripande mål för Varbergs kommun:

- Varberg, fritt från narkotika och doping med en minskad tobaks- och alkoholkonsumtion
- Alla barn och ungdomar i Varberg ska ha en trygg uppväxt i miljöer fria från narkotika och doping samt negativa konsekvenser av alkohol och tobak
- Riskbruk och skadeverkningar, på grund av eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopingpreparat eller tobak ska minska

Insatser i handlingsplan

Utbildning Ansvarsfull alkoholservice, fokus på krogmiljö

Samtliga krögare och dess personal erbjuds utbildning i ansvarsfull alkoholservice i syfte att öka kunskapen kring alkohollagen.

Förändring tobakslagen

Under 2018/2019 kommer kraven öka genom att anmälan omvandlas till tillståndsprövning enligt tobakslagen. I samband med det nya uppdraget kommer det att behövas fortsatt och utökad samverkan kring tillstånd och tillsyn gällande handel av tobak.

Utbildning för personal i gymnasiet

Polisen kommer att utbilda personal på gymnasiet årligen inom ANDT-området.

Utveckla samarbetet dynamiskt mellan parterna i ordinarie verksamheter

Samarbete kommer att utvecklas för att olika kompetenser ska tas tillvara på ett enkelt sätt i vårt rutinarbete kring exempelvis drogplan.

Meningsfull fritid

Under hösten 2017 har ungdomsgårdar haft öppet under lördagar för att erbjuda ungdomar meningsfull sysselsättning. Under vårterminen kommer istället Centralen att hålla öppet fredagskvällar för att motverka utanförskap. Delfinansieras av skola, socialtjänst, Varbergsnämnden och kultur och fritid. Utvärderas under våren 2018.

Trygghet och säkerhet

Vad gäller trygghet och säkerhet är Sverige i grunden ett tryggt och säkert land med en relativt låg nivå av brottsutsatthet och ett högt förtroende för rättsväsendet. Samtidigt är utsattheten och tryggheten ojämnt fördelad i samhället. Både människor och varor korsar landets gränser på ett annat sätt än tidigare vilket bland annat underlättat för införsel av narkotika och vapen. Den digitala utvecklingen har många positiva följder men påverkar även brottsutvecklingen negativt.

Trygghet och säkerhet i relationer och i offentliga miljöer är ännu ett brett och viktigt område som framträder i denna kartläggning. Här handlar det om flera delar där mäns våld mot kvinnor fortfarande är ett allvarligt samhällsproblem. Män är överrepresenterade i statistiken

som förövre. Våld i nära relation är ett stort folkhälsoproblem där trenden över tid ligger relativt stabil medan trenden är nedåtgående vad gäller våld i offentlig miljö.

I den offentliga miljön ser vi istället problematik kring säkerheten för de oskyddade trafikanterna, cyklister och gångare som framträdande. Behovet av god trafiksäkerhet för cyklister har ökat. Många cyklister använder inte egen belysning, hjälm eller andra skydd och tar inte tillräcklig hänsyn till att trafikrummet oftast är gemensamt utrymme för gående och cyklister. Trafiksäkerheten behöver förbättras. Utöver trygghets/säkerhetsperspektivet, har cykling positiva hälsoeffekter och är även bra ur miljöhänsyn.

Trots att det statistiskt sett sker få brott kan människor ändå uppleva otrygghet. De som är mest oroliga är minst utsatta enligt Brottsförebyggande rådet, Brå. Undersökningen ”Folkhälsan i Halland (2015)” visar för Varbergs del exempelvis att 40 procent av unga kvinnor mellan 18–29 år någon gång avstått från att gå ut ensam på grund av rädsla. Motsvarande siffra gällande män är 10 procent. Även en stor andel äldre kvinnor (36 procent) i åldrarna 65–84 år uppger att de någon gång avstått från att gå ut ensamma. Motsvarande siffra för äldre män är 10 procent. Siffrorna följer i stort sett hur det ser ut både regionalt och nationellt. Utifrån statistiken i Folkhälsan i Halland går det även att se ett relativt starkt samband mellan tillitsbrist och nedsatt välbefinnande, svår ångslan och oro, lågt emotionellt stöd samt stress hos unga män i Varberg. Tillitsbrist hos unga män och känsla av otrygghet hos kvinnor sticker ut. Bland äldre finns behov av mötesplatser, även möjligheter till möten över generationsgränser, vilket skulle skapa mervärde inom flera delområden, framför allt trygghet och utbyte av kunskaper och erfarenheter som äldre respektive unga besitter.

Insatser i handlingsplan

Medborgardialoger

Medborgardialoger kommer att ske under våren och sommaren och handla om trygghet och säkerhet. Resultaten kommer vara en del av underlaget till 2019 års medborgarlöfte.

Grannsamverkan

Grannsamverkan ska fortsätta att utvecklas med fokus på kvalitetsarbete.

Trygghetsvandringar

Trygghetsvandringar genomförs vid behov i samverkan med bostadsbolag och hyresgäster för trygghetsskapande åtgärder.

Samverkan, offentliga rummet

Samverkan mellan kommun och polisen sker alltid vid förfrågan om upplåtelse av allmän platsmark. Trygghetsaspekterna läggs i fokus vid förfrågan om plats för evenemang.

”Julefrid”

Insatsen ”Julefrid” påbörjas av polisen under november i syfte är att göra handlare uppmärksamma på stöld i butik och ficktjuvar samt vad de kan göra för att förebygga.

Bemötande/förtroende

Utifrån Varbergsnämndens dialogarbete med unga startas en arbetsgrupp som undersöker hur man kan arbeta kring bemötande i syfte att bibehålla/öka hög tillit till myndigheter och människor i allmänhet.

Event för seniorer

Ett samverkansevent genomförs i samband med FN:s nationella dag för äldre och socialstyrelsens nationella vecka "Balansera mera". Fokus är förebyggande, hälsa och trygghet för seniorer.

Aktiv senior

All verksamhet inom kultur- och fritidsområdet som riktar sig till seniorer har samlats under det som kallas Aktiv senior, ett samarbete med olika intresseorganisationer ska utvecklas. I konceptet ingår mötesplatser, frivilligverksamhet och ett mobilt team som ska stötta föreningar och frivilliga att starta aktiviteter för seniorer på olika platser i kommunen.

Samverkansmöten "Våld i nära relation" VIR

Samverkansmöten genomförs mellan socialtjänsten, barn och utbildning, Region Halland, brottsofferjouren och andra samverkanspartners vid två tillfällen per år i syfte att ta del av respektive aktörs arbete inom VIR.

Informationsmöten kring rutiner, skyldigheter, lagstiftning mm

Socialtjänsten informerar kontinuerligt för att uppdatera personal inom ansvarsområdet barn och unga och deltar på rektors-/kuratorsträffar och möten med polisen. Det hålls även ett Öppet Hus då kommunala förvaltningar, närsjukvård, integrationshandläggare med flera bjuds in.

Fokus på de oskyddade trafikanterna

Trafikinsatser runt skolor (medborgarlöfte)

Elever kommer att få svara på en enkät som handlar om trygghet och säkerhet i trafikmiljön runt skolorna. Syftet är att barnen ska få vara med och påverka var polisens sedan ska genomföra trafikkontroller. Information kommer även att lämnas kring hur man som oskyddad trafikant kan skydda sig. Det är viktigt att hastigheterna hålls och att elever vågar cykla eller gå till skolan.

Samverkan sommarsäsong inklusive studenten

Polisen samverkar med kommunen för ökad trygghet. Arbetet påbörjas under våren kring förbyggande åtgärder i samband med Valborgfirande, skol- och studentavslutning med exempelvis transporter på flaken.

Cykelkontroller

Bedrivs av polis då många invånare upplever att cyklister många gånger inte tar tillräcklig hänsyn i trafiken. Oskyddade trafikanters säkerhet är viktig platserna för kontrollerna väljs ut i samråd med kommunen och Varbergsnämnden.

Hamn- och gatuförvaltningens budgeterade investeringsprojekt

För en säkrare och tryggare miljö kommer följande att genomföras: ombyggnation av busshållplatser, trafikmiljöåtgärder med fokus på skolvägar, några nya och fler säkra cykelvägar bland annat utifrån arbetspendlingstråk. Tillgänglighetsåtgärder kommer att genomföras för trygga gångvägar på gågator, fler trafiksäkra cirkulationer och vägkorsningar samt kompletterad belysning på några gång- och cykelvägar.

Uppföljning

Uppföljningen av handlingsplanen görs kontinuerligt inom Trygg i Varberg och redovisas till Folkhälso- och trygghetsrådet årligen. En uppföljning och analys ska sammanställas till Kommunstyrelsen efter genomförd fyraårsperiod.